

Summary

In the article the ways and the methods of the stimulation of the students-philologists' cognitive activity and their interest to the linguistic knowledge, the development of the intellectual initiative and the creative approach to the research through the acquaintance with the onomastic dictionaries are described.

УДК 378:811.1:379.85

НАВЧАННЯ ТА ТЕСТУВАННЯ АУДІЮВАННЯ

Мишко С.А.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Проведення аудіювання і навчання сприйняття мови на слух – одне з важливих завдань, які мають вирішувати та виконувати викладачі іноземних мов, адже ми слухаємо вдвічі більше, ніж говоримо, у чотири рази більше, ніж читаємо і в п'ять разів більше, ніж пишемо [15]. Це надзвичайно важливий аспект комунікативної діяльності та основа мовної комунікативної компетентності.

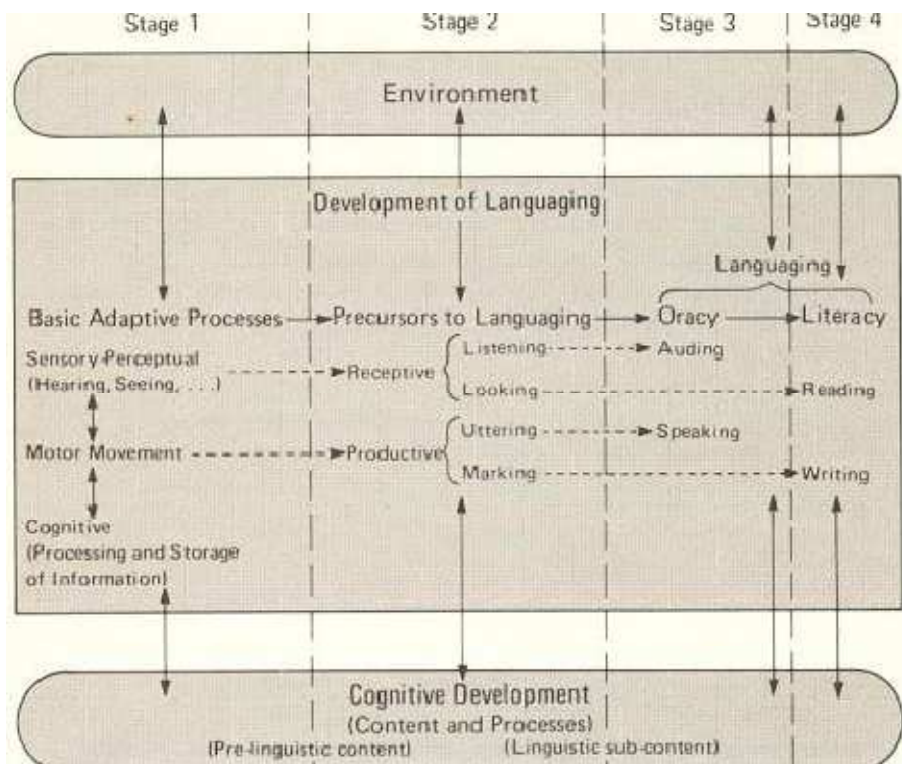
Термін аудіювання походить від латинського *audire* – чути. У психології під аудіюванням розуміють процес сприйняття і розуміння мови, яка звучить. На думку українських дослідників, процес сприйняття - це аналіз і синтез матеріальних засобів мови (фонем, складів, слів, інтонацій, речень), а розуміння – аналіз і синтез сигнальних та смислових значень усіх цих засобів. Слід підкреслити, що більшість тлумачних словників англійської, української та російської мов не дають визначення терміну «аудіювання». У деяких українських словниках аудіювання визначається як прослуховування озвучених текстів для тренування їх сприйняття і розуміння на слух (головним чином, у навчальному процесі). Сучасні мовознавці розглядають аудіювання як один із засобів розвитку іншомовної комунікативної компетенції, який має свої труднощі і вправи. Американські автори визначають аудіювання як процес прослуховування та розуміння розмовної мови або як процес прослуховування, розпізнавання та інтерпретації розмовної мови, причому підкреслюють, що цей термін вперше був використаний при викладанні іноземних мов у 1945 році. Незважаючи на те, що аудіювання широко застосовується в процесі вивчення іноземних мов, немає детально розробленої методики його проведення та тестування. Метою

нашого дослідження є визначення критеріїв підбору матеріалу та складання тестів для аудіювання та ролі самооцінювання аудіювання студентами.

Американські дослідники Прескотт Е., Поттер Р.Е., Френкс Дж.Р., розглядаючи взаємозв'язок процесів читання та аудіювання, наводять визначення Брауна Д., відповідно до якого читання дає ключ до розуміння аудіювання. Читання визначається як процес зорового сприйняття, розпізнавання та інтерпретації письмових символів, тоді як аудіювання може бути визначено як процес сприйняття на слух, розпізнавання та інтерпретації розмовних символів. Крім того, розглядається взаємозв'язок між поняттями «listening» та «auding» та підкреслюється, що поняття «listening» обмежується мовою, тоді як поняття «auding» набагато ширше [10].

У процесі аудіювання розшифровується інформація, отримана усно шляхом використання попередньо отриманих навичок програмування артикуляційних рухів. Американські дослідники Штіхт Г.В., Бек Л.Дж. та Хок Р.Н. вважають, що навчання аудіюванню подібно до навчання читанню, тому що включає навчання розшифровці інформації мовного потоку у внутрішню артикуляційну програму, при виконанні якої може бути збережено більше інформації для безпосереднього відтворення та довготривалого збереження семантичної інформації. При цьому особливо наголошується, що аудіювання – це завдання сприймання усної інформації без відволікаючих факторів.

Цікавою, на наш погляд, є розроблена цими авторами модель розвитку мовленнєвих навичок, у якій визначено місце аудіювання [13].

Біер К. пропонує наступні завдання, які, на її думку, сприятимуть розумінню прослуханого:

- вибрати певні передачі іноземною мовою по радіо, телебаченню або он-лайн;

- запропонувати студентам вибрати передачу, яка відповідає їхнім інтересам;
- попросити студентів слухати передачу по 5 хвилин тричі на тиждень;
- перевіряти результати, щоб студенти мали змогу впевнитись у прогресі навчання [3].

На нашу думку, мінімальна кількість часу для самостійної роботи студентів з розвитку навичок розуміння прослуханого має бути не менше 10 хвилин, причому перед ними мають бути попередньо поставлені певні завдання.

Викладачі повинні чітко визначити мету аудіювання, а саме: розуміння прослуханого в цілому, отримання певної інформації, визначення основної думки. Слід зазначити, що студенти не можуть повністю запам'ятати прослухане, і складати завдання таким чином, щоб вони були орієнтовані на успішне виконання і сприяли розвитку впевненості студентів у поступовому підвищенні рівня розуміння прослуханого.

Ми підтримуємо думку провідних викладачів іноземних мов, які вважають, що для визначення рівня складності матеріалу для аудіювання слід знайти відповіді на наступні питання:

- Яким чином організована інформація, адже тексти, в яких події подаються у хронологічному порядку та мають інформативну назву, сприймаються легше.
- Наскільки студенти обізнані з темою. Слід враховувати національні та культурні особливості студентів.
- Чи будуть використані візуальні засоби, які сприятимуть розумінню прослуханого (мапи, діаграми, малюнки).
- Чи буде проведене попереднє аудіювання, яке дозволить визначити рівень підготовки студентів, допоможе активізувати їхні знання та ознайомити їх з видами завдань при проведенні аудіювання [14].

Для проведення попереднього аудіювання викладачі вибирають тексти, які можна розділити на семантично завершені частини, як правило, три. Після прослуховування кожної частини студентам пропонується зробити певний висновок і прогноз щодо змісту наступної частини, після прослуховування якої аналізується попереднє передбачення.

При складанні тестових завдань особливу увагу слід звернути на такі моменти:

- складати тестові завдання, які б перевіряли розуміння найбільш важливої інформації;
- не включати завдання на перевірку запам'ятовування окремих, не пов'язаних між собою деталей;
- для того, щоб визначити, що правильно відповісти на питання, можна лише прослухавши та зрозумівши текст, можна дати виконати тест викладачам, щоб впевнитись, що його не можна виконати успішно без попереднього прослуховування;
- складати відповіді так, щоб семантичний зміст був виражений у відмінній від тексту формі;
- неправильні відповіді мають бути логічно пов'язаними з темою, але не відповідати змісту тексту.

Перед проведенням аудіювання ми пропонуємо студентам вправи на повторення певних лексичних одиниць та граматичних структур, розглядаємо матеріал, пов'язаний з аудіюванням, яке ми запланували. Ми повинні чітко сформулювати мету та завдання аудіювання, щоб студенти не відволікалися під час його проведення. Викладачі можуть запропонувати студентам задати питання щодо мети аудіювання, наприклад:

- чи я слухаю для загального розуміння;
- чи я слухаю для запам'ятовування;
- чи я слухаю для оцінювання;
- чи я слухаю для розваги;
- чи я слухаю для підтримки [9].

Досить корисною, на наш погляд, є стратегія, яка називається TQLR і складається з наступних етапів:

T - tune in - Студенти мають налаштуватися на предмет прослуховування, пригадавши все, що їм відомо по темі аудіювання, і відкинути відволікаючі фактори.

Q - questions - Студенти можуть сформулювати питання та прогнозувати, про що буде йти мова.

L – listen – Слухати і запам'ятовувати прослухане.

R – review - Зробити висновки та оцінити прослухане, виділивши основну та другорядні думки.

Викладачі іноземних мов часто обмежують цілі аудіювання відтворенням прослуханого, тоді як можна розробити завдання творчого характеру. Наприклад, після прослуховування прогнозу погоди можна запропонувати студентам аргументувати, який одяг можна вдягнути при такій погоді або якими справами слід зайнятися, а які – відкласти.

Перед проведенням аудіювання, визначивши кількість студентів у групі, викладачі мають визначити розмір приміщення для проведення тестування, розташування столів, акустику приміщення, аудіотехнічні засоби та перевірити якість запису.

На думку провідних методистів, об'єктивне оцінювання аудіювання – одне з найбільш складних завдань. Ми підтримуємо точку зору Вандергріфта Р., відповідно до якої використання аудіювання тільки для тестування рівня розуміння прослуханого може призвести до занепокоєння, яке послаблює розвиток метакогнітивних стратегій [17]. Однак, є певні методичні засоби, які сприяють його ефективності. Ми вважаємо за доцільне проводити самооцінювання аудіювання студентами шляхом відповіді на питання – так, ні, інколи. Питання можуть бути наступного типу:

- Чи здатний я визначити основну тему?
- Чи можу я зрозуміти значення незнайомих слів із контексту?
- Чи можу я визначити важливі та незначні деталі?
- Чи здатний я відрізнити факти від суджень?
- Чи здатний я не відволікатись під час прослуховування?

Таким чином, навчання аудіюванню - складний процес, який має проводитись свідомо. Слід підкреслити, що дані вміння розвиваються з

практикою особливо успішно, коли перед студентами немає безпосередньої загрози оцінювання з боку викладача, тому особливу увагу слід звернути на самооцінювання аудіювання студентами.

Література

1. Кошельник В.В. Проблема навчання аудіювання на уроках іноземної мови. // [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/.../28.htm
2. Софронова Н.В. Деятельностный подход в обучении аудированию на уроках. // [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.sinncom.ru/content/base_sc73/sofronova/sofronova.htm
3. Beare K. The Challenge of Teaching Listening Skills . *English Teaching - Teaching Listening Skills to ESL Classes*. // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.esl.about.com>
4. Hall T., Strangman N., Meyer A. *Differentiated instruction and implications for UDL implementation*. // [Електронний ресурс] Режим доступу http://www.cast.org/publications/ncac/ncac_diffinstructudl.html
5. Joice K. Active Listening Activities . *Teaching English* . British Council. BBC. // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.teachingenglish.org.uk>
6. Learning Through Listening | Teaching Listening. // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.learningthroughlistening.org/Listening>
7. Liberman, A.M. "The Grammars of Speech and Language," *Cognitive Psychology*, vol. 1, 1970, pp. 301-323.
8. Morey, N. *Attention: Selective Processes in Vision and Hearing*, Academic Press, New York, 1969.
9. Pekin A., Altay J.M., Baytan D. *Listening Activities*. // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.english.com/listening-activities.htm>
10. Prescott E., Potter R.E., Franks J.R. Are You Teaching Auding? // *Peabody Journal of Education* . – 1968.-Vol. 46.- No. 3.- pp. 150-154
11. *Second Language Listening: Theory and Practice*. // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.cc.kyoto-su.ac.jp/information/tesl.../r5.ht..>
12. *Selective - Listening for Main Ideas* - Boğaziçi Üniversitesi. // [Електронний ресурс] Режим доступу: www.yadyok.boun.edu.tr/.../buept-ornek2.ht
13. Sticht G.B., Beck L.J., Hauke R.N. Auding and Reading: A Developmental Model. // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.nald.ca/library/research/sticht/aar/aar.pdf>
14. *Teaching Listening* . // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.nclrc.org/essentials/listening/liindex.ht>
15. *Teaching Listening Comprehension*. // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.auburn.edu/~nunnath/.../tlisten.html>

16. Teaching Listening . Writing@CSU - Colorado State University.
//[Електронний ресурс] Режим доступу:
<http://www.writing.colostate.edu>
17. Vandergrift L. Listening: Theory and Practice in Modern Foreign Language Competence. //[Електронний ресурс] Режим доступу:
<https://www.llas.ac.uk/resources/gpg/67>

Summary

The article deals with the problems of teaching and testing aural skills as one of the most difficult tasks for any ESL teacher. Particular attention is paid to the definitions of aural skills and listening, requirements for pre-listening exercises, assessment and self-assessment of aural skills.

УДК 372.881

ТРУДНОЩІ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЮ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Писанчин Р. Б.

Закарпатський державний університет

На сучасному етапі глобалізації та інтеграції економік країн Європейського Союзу знання іноземних мов стає життєво необхідним. Переклад у сучасних умовах є засобом двомовної та багатомовної комунікації між людьми у різних галузях їхньої діяльності.

Бурхливий розвиток науки і техніки викликав велику потребу в активному обміні інформацією. У зв'язку з цим розширилися міжнародні контакти. Значно виріс об'єм міжнародної торгівлі, інтенсивність дипломатичної діяльності, міжнародної кореспонденції. Збільшилися потоки туристів. Усе це зумовлює надзвичайну потребу в перекладах та перекладачах.

Професійний переклад – це складний вид діяльності, який вимагає особливих навичок, глибоких теоретичних знань та спеціальної теоретичної підготовки. Переклад є однією з важливих форм міжкультурних взаємин. Оскільки знання іноземних мов і в давні часи, і сьогодні не можна назвати масовим, перекладачі виступають посередниками між народами, які спілкуються в найрізноманітніших сферах життя.

Перекладацька діяльність – специфічний вид діяльності, процес комунікації з використанням двох мов. Сьогодні надзвичайно зріс інтерес мовознавців до проблеми перекладу, але методика його викладання ще